

Prosjektgruppemøte Snøhetta 11. oktober 2023

Arbeid med andre utkast til tiltaksplanen for Snøhetta

Til stede: Simon Heier, Signe Jørgensen, Bjørn Sæther (vara for Torbjørn Utigaard), Tom Hjemstæteren, Ragnhild Eklid, Sigurd Alme, Roy Andersen (observatør), Erik Sande Henriksen, Bjørn Arild Sveen, Bjarne Otnes, Karina Gjerde (observatør), Olav Søderberg, Kari Bentsdal, Bernhard Svendsgard,

Forfall:

Referent: Are Endal Rognes (sekretær)

1 Nytt siden sist

1.1 Nyheter siden sist

Siden sist er det gjort en del bestillinger fra eksterne aktører:

- Oversikt over tomtereserver til fritidsbebyggelse fra NINA. Håper å få dette før første desember og levering av utkast til tiltaksplan.
- Faglig vurdering av tiltak knyttet til saltstein: Hvilke tiltak kan virke? Veterinærinstituttet som gjør dette. Håper å få det overlevert i overgangen oktober/november
- Har hyret inn en person til å lage kart som skal være i planen.
- Det er et ønske fra villreinusvalgene å få i gang et GPS-prosjekt så fort som mulig. Vi har bedt NINA lage prosjektbeskrivelse for dette.
- Det jobbes med å få en ekstern aktør, trolig Multiconsult, til å foreta en kartlegging og en kartfesting av saltsteinplasser i Snøhetta og Knutshø.
- Vi har hatt et møte med Statkraft for å lære mer om anleggene i Snøhetta og for å forhøre oss om aktuelle tiltak.
  - o Stenging av veier: Statkraft er eiere av Aursjøveien og veien inn til Sandgrovbøtn. De trenger endring i konsesjonen sin for å kunne stenge disse. Liknende ting er gjort i Setesdal og muligens noe enklere enn konsesjonsendring. Dette undersøkes nøyere.
  - o Behov for veier: Statkraft har generelt ikke så stort behov for veier og ikke behov for en så høy standard som det mange veier har i dag. Mye er automatisert og tilsynet holdes på et minimum.
  - o De la frem veldig grove planer for fornying av Aura-anlegget. Her er det både positive og negative ting for villreinen. Men dette er på et tidlig stadium og det vil kunne være mulig å få tatt noe hensyn til villreinen siden en er tidlig ute.

2 Diskusjoner rundt foreslåtte tiltak for hvert innsatsområde

I dag skal vi diskutere store og potensielt inngripende tiltak. Det skal tilstrebes konsensus i gruppa, men om det ikke er mulig vil det bli avstemminger der vi går videre med flertallets vilje. Folk kan være enige eller uenige, anonymt eller navngitt, etter eget ønske. Vi vil tydeliggjøre uenigheter, men gå videre med tiltak det er flertall for. Der det er uenigheter så redegjøres disse (kort) i utkastet.

Snøhetta Øst:

2.1 Innsatsområde (målområde) 1: Opprettholde og bedre villreinsens trekkmuligheter øst for Snøhetta-massivet

Ferdelsrestriksjoner i Stropsljødalen og på Hjerkinplatået.

Dette er et inngripende tiltak. Politikerne i Dovre har levert innspill til stortingsmelding og tiltaksplanarbeid. De ønsker å vente med drastiske tiltak som ferdelsrestriksjoner og heller prøve mindre inngripende tiltak til å begynne med. Ferdelsforbud vil være veldig inngripende for lokalbefolkninga, siden det vanskeliggjør tilkomsten til området store deler av året. Dette er nok et tiltak som vil møte stor motstand lokalt. Det er masseturismen som er problemet, men pga. EU-direktiv kan vi ikke skille på lokale og tilreisende turister. De lokale er opptatt av å fortsatt kunne bruke fjellet. De lokale ønsker heller å styrke fjellstyrer mm. for å kunne veilede folk i bruk av fjellet.

Ferdelsrestriksjoner vil også være et jaktforbud, med mindre en unntar jakta. Er det mulig å ivareta de lokales bruk gjennom å slippe til jakt og fiske? Skiturer i fjellet er som regel i mars/april/mai pga. lite snø og derfor er ikke et forbud fra 1. august og ut februar slik som foreslått så inngripende. Vi har prøvd med myke tiltak, informasjon, naturveileder mm. det er ikke lenger godt nok. Vi må til med hardere tiltak. Klarer man få ned det meste av ferdselen vil det gjøre mye godt. Skal man stenge folk ute fra områder er det viktig å ha plasser å sende de som kommer, vi må tilby alternativer. Hvis ikke kan ferdselen flytte seg til andre innfallsporter og da har vi bare flyttet problemet.

Ferdelsrestriksjoner er heller ikke så kontroversielt som mange vil ha det til. Det blir i dag brukt mye i fuglereservater både i innlandet, men spesielt langs kysten. Vi må gå for et stort nok område, slik at det får effekt. Tiden er kommet for hardere tiltak enn myke kanalisering- og informasjonstiltak. Mange sier de vil ta vare på villreinen, hvis de virkelig mener det så må vi gå for tiltak som svir. Hjerkinplatået er et godt kjent problemområde. Alle vil ta vare på villreinen. Derfor er det viktig å informere godt om hvorfor man må gjøre dette og at det faktisk ikke er mulig å diskriminere på lokalbefolkning og utlendinger.

Kan man gi tilgang kun for organiserte grupper? Det er enklere å si at alt vest for E6 er forbudt, enn at noen kan slippe til på moskusstien, slikt blir veldig vanskelig å håndheve. Vi må gå for et stort område og de lokale må dessverre ta en del av støyten for slike tiltak. Det må vi tørre å gå for. Kan vi si at kun godkjente guider får gå innenfor området? Hvis de blir tatt i regelbrudd mister de tillatelsen til guiding i verneområdet. Liknende ting har vært prøvd før, i Jotunheimen var det en periode kun guidede grupper som fikk gå på Store Skagastølstind.

Prosjektgruppa er enig i at en nord-avgrensning må gå et sted på Høgsnyta. Hvor langt sør skal det gå, må en ha med Geitberget i denne sonen? Kan en unnlate deler av Tverrfjellet som en tilkomst for lokale turgåere.

Guidene har selv foreslått ulike soneringsløsninger, slik at de kan opprettholde sitt tilbud.

Vil vanskeliggjøre jaktutøvelsen veldig med en slik sone. Det er vanskelig å argumentere for jakt i en ferdselsforbudsone, det vil mange ha problemer med å forstå. Ved å unnlate store arealer som foreslått så mister man en del jaktareal.

Forslag til sonering:

Ferdselsforbud vest for E6, mens godkjente guider kan gå langs moskusstien Grønbakken/Kongsvold/Høgsnyta. Det vil være vanskelig å få det til å fungere med noen form for allmenn ferdsel vest for E6 det vil bli for vanskelig å kontrollere. Men guidene kan man kontrollere. Ordningen med guider fungerer bra per i dag. Viktig å tenke hvor ferdselen kan flytte seg hvis en går for et slikt forbud. Dette må følges med på og evalueres slik at en ikke bare flytter problemet. Dette er et argument for å utvide området med ferdselsforbud. Viktig å hensynta at moskusen også trenger ro i visse tider på året. Det er mest ferdsel på moskusstien i juli og august.

Kan en ha billigere guiding, slik at flere vil bruke guide?

Nord-avgrensninga mot Høgsnyta er alle enige om. Vi bør unnta Vålåsjøhøveien slik at folk har en tilkomst til fjellet fra Hjerkin. Vi tenker da å beholde viewpoint som et alternativ for å kanalisere folk.

Prosjektgruppa går videre med å regulere organisert ferdsel vest for E6. Dette vil i hovedsak bli ei oppfordring til nasjonalparkstyret om å stramme inn tillatelser til organisert ferdsel i arbeidet med forvaltningsplanen.

Innspill fra kommunene: Det bør være mulig å ha en viss guidevirksomhet slik at folk har tilkomst til områdene.

Kan nasjonalparkstyret regulere guidetid på døgnet? Ja, men det har ikke vært gjort til nå.

Konsensus.

Fuglehundprøver

Det arrangeres årlig flere helger med jaktprøver for stående fuglehunder både øst og vest for E6. Fra fuglehundmiljøene argumenteres det med lange tradisjoner og at de derfor bør opprettholdes.

Bør også forby uorganisert fuglehundtrening vest for E6. Det pågår ikke per i dag, men bør heller ikke det i framtida.

Hvor stort er omfanget av fugletaksering? Bør en forby dette? Bør i hvert fall be Statskog om å redusere antall takseringslinjer for å minske de negative effektene av denne aktiviteten.

Prosjektgruppa er enige om å gå for følgende tiltak:

- Forby fuglehundtrening vest for E6
- Forby jaktprøver vest for E6 på Hjerkinplatået.

Votering: **Konsensus.**

Tiltak ang moskus og turisme:

Forslag på begrensninger i antall guideforetak mm. antall grupper per døgn mm.

Fjerning av moskus? Vi har gått bort fra det som hovedtiltak, men dersom andre tiltak ikke fungerer så må en se på dette. Dette bør derfor være et trinn 2.

Trinn 1: Regulere organisert ferdsel knyttet til moskus.

Trinn 2: Alternativt fjerne moskusen fra Dovrefjell.

Konsensus

Fjerne Reinheim turisthytte?

Reinheim var egentlig ei erstatningshytte for DNT for at de mistet Snøheim til Forsvaret. Den skulle egentlig rives som en del av tilbakeføringa av skytefeltet. Hva med nødbuer, bør vi tenke på det i denne sammenhengen? Lokalbefolkninga i Dovre har et forhold til Snøheim, den er mye brukt for turer til Snøhetta. Viktig å få med historien om opprinnelig plan for nedlegging av skytefeltet, Snøheim og Snøheimvegen, dette må synliggjøres i planen slik at de som skal vurdere planen får med seg dette. Folkeopplysning på dette tiltaket.

Før votering: Hva den enkelte ville stemme ville avhenge av hva som skjedde med Snøheim. Dvs. at noen ville være positiv til å fjerne Reinheim om Snøheim bestod (med forutsetninger som innstramming i bussregime, ferdselsrestriksjoner m.m.). Om stemningen var at Snøheim skulle legges ned/fjernes, så ville kunne det vært fornuftig å diskutere Reinheim igjen.

Votering om å fjerne/stenge Reinheim og legge stiene til Reinheim: **Konsensus.**

Snøheim:

Bør en heller flytte Snøheim nærmere E6? Nei, da får vi ferdselen i områder en virkelig ikke vil ha den. Hytta bør ikke flyttes til Hjerkin. Ingen menneskerett å få tatt buss inn i fjellet. Kan en gjøre hytta selvbetjent, ville det fått ned ferdselen?

Hvis en legger ned Snøheim, hvor blir da ferdselen av?

De fleste besøkende til Snøheim går til Snøhetta, men det er også en del spredning ut i terrenget fra hytta. Det er en del kjøring langs Snøheimveien utover bussen: håndverkere,

forsvaret, forskning mm. Snøheimvegen skulle opprinnelig fjernes og det var satt av penger til det.

DNT burde her selv skjønne at de bør justere sin aktivitet, hvor bevisst er de sitt ansvar? Vi har ny kunnskap som tilsier at totalbelastning i området er for stor, da bør alle inkludert DNT se på sin aktivitet spesielt mtp. omdømme mm. DNT er tydelig på at de forventer å bli kompensert om det gjøres vedtak som fjerning, stenging eller flytting av hytte(-r).

Er det riktig at det offentlige skal dekke flytting av hytter? Burde prinsippet være at forurensere betaler? At DNT som er en del av problemet selv må koste det? I dette arbeidet er det tenkt at det skal kompenseres, for enklere å få ting igjennom.

Som en del av arbeidet med stortingsmeldinga bør det komme inn nye kompensasjonsordninger for å kunne gjennomføre tiltak av denne typen.

Vi må poengtere at det beste for villreinen er å fjerne Snøheim, selv om vi ikke går for det i denne gruppa. Skal en gjøre noe med Snøheim må en gjøre noe med Snøheimvegen også. Folk vil komme til området uansett, vi må gi de tilbud av noe slag. Snøheim med Skyttebussregime bør virke som et kanalisierende tiltak.

Bør vi ha med som et trinn to å fjerne Snøheim og Snøheimvegen? (1. trinn er fjerning Reinheim, og hvis ikke godnok effekt av dette + andre tiltak → trinn 2. fjerne Snøheim og Snøheimvegen)

Gjennom å gjøre områdene som er mest attraktive for å se moskus, utilgjengelige så kanskje en tar bort mye av ferdselstrykket og sånn sett hjelper villreinens situasjon nok til at den kan gjenoppta sin naturlige bruk av området?

Det voteres for to forslag:

- For fjerning av Snøheim og Snøheimvegen? 6 stemmer for dette. 11 stemmeberettigete.
- For at Snøheim består, men bussregimet strammes inn. Trinn to for dette alternativet. 10 stemmer for dette alternativet.

Konklusjon:

Vi lar Snøheim og Snøheimvegen bestå, men vi vil det helst ikke. Det er det minst dårlige alternativet. Dette må poengteres nøye.

Bør fjerning av moskus øverst på agendaen? Villreinusvalget gikk for fjerning av moskus for å få fokus på problemet, men en bør ha dette som et trinn to. Mange forslag har kommet på dette. Vi må nevne de ulike alternativene for å synliggjøre de for de som skal ta beslutningene. Dette må løftes fram som et kraftfullt tiltak dersom andre tiltak ikke har ønsket effekt.

Hvis en noen gang skal reversere tiltak er det enklere å ta bort ferdselsrestriksjoner enn å gjeninnføre moskusen. Derfor bør ferdselsrestriksjoner prøves først.

Dersom Snøheim og veien skal bestå må en stramme inn ferdselen langs veien ytterligere, dvs. mindre varetransport, kjøring til forskning mm. Bussregimet bør også endres. Kanskje kan

en redusere fra fem daglige avganger til to? Hvordan påvirker dette DNT? Vil det kvele deres drift? Kanskje vi ikke bør være så spesifikke, bare si innstramming ift. dagens regime? Innstramminger utover busskjøring likeså viktig som bussen.

Bør vi trekke ferdselsbegrensninga lenger inn i Stroplesjødalen, mot Leirpullan? Da vil det bli vanskeligere for folk å ta seg inni Åmotsdalen. Da kan de bare velge stien som går høyere mot Snøhetta og den er veldig steinete. Dette arealet er Statskog sin grunn. Hvis forbudet blir for stort er Statskog sin grunn vanskelig å jakte på og deres jaktkort blir vanskelig å selge uten gode avtaler med tilstøtende terreng.

Framsida av kolla bør fredes for jakt, men indre områder er ikke like kritiske. Det bør være lov å jakte i ferdselsforbudssonen fra ca. Kollbekken og vestover, mens det ikke bør være lov å jakte i ferdselsforbudssonen fra ca. Kollbekken og østover. Bør se på mulighetene for at de som løser jakt og fiskekort kan unntas restriksjonen?

Det må ellers være fritak for ferdselsrestriksjoner for landbruksnæring som har lovpålagt tilsyn m.m.

Det stemmes over sør-grensen til ferdselsrestriksjonssonen. Flertal for dette med 9 Stemmer for at restriksjonen går sør til Vålåsjøhøveien.

2 (representantene fra Dovre og Lesja) stemmer for at restriksjonen går over Tverrfjellet og at forbudssona trekkes lengre vestover. Slik at viewpointstien og sørlige deler av Tverrfjellet er utenfor.

Vi må flytte problematikken med trekk mellom Snøhetta Øst og Vest øverst i prioriteringsrekkefølga i dokumentet for å synliggjøre at den er viktigere enn det vi diskuterer nå.

Innsatsområder felles for Snøhetta Øst og Vest

2.2 Innsatsområde (målområde) 2: Gjenopprette et funksjonelt trekk mellom Snøhetta øst og vest, nord for Aursjøen

Åpne- og stengetider på veien fra Eikesdalen til Aursjøen.

Per i dag er det ikke lov til å åpne veien før 1. juni, men de har tillatelse til å oppbrøyting for tørking og vedlikehold fra 18. mai. Gruppen er enige om følgende åpne- og stengetider på veien: 15. juni – 31 oktober.

Konsensus.

Stenge veien over Torbuhalsen fra Sunndal til Molde:

Gruppen går for stenging og sanering av veien over Torbuhalsen (konsensus). Torbuvollen driver turistnæring og vil bli påvirket av stenging og sanering. Kan en tilrettelegge en egen veitrase hit lengre nord? Slik at nåværende bruk kan fortsette her?

Hvis vi går for et så drastisk tiltak som sanering av veien over Torbuhalsen bør vi ha et ferdselsforbud over Torbuhalsen? Ja, flertall for dette i gruppa. Forbudet bør samkjøres med åpningstida på veien. 15. juni - 31. oktober? Resten av året er området såpass utilgjengelig at det er relativt skjermet frem til vintertrafikken til hyttene begynner.

I konsesjonsvilkårene til Statkraft ligger det at det skal være vei over Torbuhalsen. Dette må en få inn under tiltaket som en opplysning.

Tidligere har vi diskutert tunnel gjennom Torbuhalsen som et tiltak dersom en ikke vil gå for stenging eller sanering av veien, eller dersom dette ikke har ønsket effekt. Vi tar fortsatt med dette som trinn to hvis ikke sanering fungerer.

2.3 Innsatsområde (målområde) 1: Gjenopprette et funksjonelt trekk mellom Snøhetta øst og vest, sør for Aursjøen

Åpningstider vår og høst Dalsidevegen?

Hvis en skal gå for dette er det viktig med unntak for landbruksnæring både vår og høst ifm. med slipp og sanking mm. Viktig å kunne bevare området rundt Filling i tillegg til Kvitmyran om man ønsker å få til funksjonelle trekk mellom øst og vest. I dag er det snøskuterparkering på Reindølskrysset. Her burde en kunne sette bom med åpningstid 15. juni – 31. oktober.

Bom på Reindølskrysset med åpningstid 15. juni – 31. oktober. Votering: 10 stemmer for dette. 1 stemme mot: Lesja kommune v/Sigurd Alme.

Innsatsområder Snøhetta Vest

2.4 Innsatsområde (målområde) 1: Opprettholde og bedre villreinens trekkmuligheter mellom områdene øst og vest innad i Snøhetta vest villreinområde

Stenge Sandgrovbottenveien for allmenn motorferdsel

Her bør vi avklare grunneierforhold og muligheter for tiltak. Statkraft er eier av veien, men er det også flere eiere, eller har kun Statkraft en veirett? Dette må vi sjekke opp i. Per i dag er det kun en person som driver med beitedyr og det er ei fjellstyrehytte langs veien. Dette er Grytten-konsesjonen, den skal snart opp til revisjon. Dette bør ses i sammenheng med tiltaksplanarbeidet.

Hvis en gjør tiltak der i dag så hindrer en økt bruk i framtida. Reiselivsnæringa på Bjorli ser mot denne veien for å utvikle nye tilbud.

Det er konsensus i gruppa for å stenge denne veien for allmenn motorferdsel. Med unntak for næringsdrivende. Veien er et mye brukt utgangspunkt for reinsjegerne i Rauma og kanskje kan en se på et unntak for disse. Bør sette bommen så langt ned i veien som mulig. Da blir tilkomsten innover i området vanskeligere og en får ned trykket på ferdsel i området.

Sykkelforbud på Sandgrovbotnveien

Det er konsensus i gruppa for å innføre dette også. Dette må til for at ikke biltrafikken bare blir erstattet av sykkel.

Eikesdal Alpin tas ut av gjeldende kommuneplan:

I dette arbeidet og med et slikt tiltak sender vi et signal om at denne utbygginga ikke bør realiseres. Her bør Molde kommune revidere gjeldende kommuneplan. Dette tiltaket bør tas ut av gjeldende kommuneplan. Det foreligger per i dag ingen reguleringsplan for planene. Konsensus.

Ta planlagte utbygginger på Bjorli ut av gjeldende plan.

På Bjorli er det planer om 400 nye hytter og 1000 nye varme senger. Skianlegg høyere til fjells og nye hytter i lia nedenfor. Dette er nå områderegulert. En må ha en detaljregulering før dette er nærmere realisering. Det kan virke som at dette strander i økonomien. Bjorli utvikling som står bak disse planene. Som med Eikesdal alpin er det viktig at en sender et signal om at dette ikke er ønskelig gjennom å ha som tiltak at disse planene bør tas ut. Områdereguleringsplanen bør oppheves og formålet for området bør omgjøres til LNF. Votering: 10 stemmer for, 1 stemme mot:: Lesja kommune v/Sigurd Alme.

Fjerne Fjelløypa på Bjorli

Fjelløypa går på fjellet ovenfor alpinanlegget på Bjorli. Den trækkes fra februar til påske. Reinens bruk av området er veldig snøavhengig. Er det mye snø bruker den det lite, er det lite snø, er det motsatt. Områdebruken har nok også vært påvirket av snøskredet i Svarthø som tok livet av rundt 250 rein og fjernet en del av dyrene som tradisjonelt brukte dette området. Men reinen har i senere år i større grad tatt dette området i bruk igjen.

Det er flertall i gruppa for å flytte Fjelløypa nærmere kanten på dalen, slik at den ikke går så langt inn i fjellet som den går i dag. Hvis det ikke har ønsket effekt bør trinn 2 være fjerning av Fjelløypa: 9 stemmer for dette.

Ikke videreføre konglebergløypa

Det nærmer seg slutten for en treårs prøveperiode med preparering av Kongebergløypa. Tiltaket går ut på å ikke videreføre denne løypa da det vil gi folk lettere tilgang til fjellet og villreinens leveområder.

Denne og Fjelløypa diskuteres sammen. Det er flertall i gruppa for å se på trase og alternativ slik at en i dette området kun har ei skiløype som ikke går så langt inn i fjellet som i dag, men som vil være et godt alternativ for folk som vil på tur i området uten at det påvirker villreinen så negativt som dagens løyper.

Flertall for: Ei løype i området som er godt tilrettelagt og villreinvennlig. Dersom det ikke har ønsket effekt: fjern alt.

Lesja kommune v/Sigurd Alme er imot nedleggelse av løypene.

3 Videre arbeid

Statsforvalteren og sekretariatet jobber med å konkretisere tiltakene med utgangspunkt i dagens møte.

Neste møte er planlagt i midten av november og var i utgangspunktet tenkt på teams, men gruppa ønsker at også dette møtet blir fysisk.